

Balletisõbrad on teiste kunstihuvilistega võrreldes märksa raskemas olukorras — neil puudub võimalus süveneda oma lemmikkunsti ajalukku, teha ekskursioone läbi aastasadade ja -kümnete niisama lihtsalt, nagu läbi Ermitaazi jalutades võime egiptuse bareljeefide juurest astuda renessansi meistrite või flaamlaste lõuendite juurde.

Tõsi, maailmas on olemas balletikollektiiv, kes peaaegu muutumatult säilitab möödunud sajandi kuulsate ballettmeistrite — Petipa ja Ivanovi šedöövleid: see on Leningradi Kirovi teatri kollektiiv. Ent vaatamata hiilgavatele tantsijatele, lavastuste suurejoonelisusele,

häärib «Bajadeeri» ja «Don Quijote» puhul lavalt vastu hoopis, otse füüsiliselt turhetatav arhaismi hõng. See, mis võis lõbu pakkuda möödunud sajandi kunstigurmaanidele, tekitab kaasaegses vaatajas sageli kurva piinlikkustunde.

Minkuse balleti «Don Quijote» uulavastus seadis RAT «Estonia» balletikollektiivi ning lavastaja Enn Suve mitmete

huvitavate probleemide ette.

Esiteks, Minkuse — õigem oleks küll öelda Petipa — aeg tähendab vene balleti üht hülgeperioodi — bravuurse, virtuoosse divertimentliku tantsu võitu «Giselle'i» — järgse hilisromantika üle. See oli aeg, kus ballett muutus maisemaks, elulähedasemaks, demokraatlikumaks, elustades uuel kujul ning uues vormis

möödunud sajandi suure balleti nimekirja kuulsid.

Niisiis, kaasaja vaataja ei tarvitse «Don Quijote» enam tõsiselt võtta. Just seda viimast pidaski Enn Suve silmas, kui ta Moskva Suure Teatri «Don Quijote» (Aleksander Gorski koreograafilises redaktisioonis) RAT «Estonia» lavale üle kandis. «Estonia» uus «Don Quijote» ei taha olla illustratsioon balleti-

võimaluste maaks; ta on kaalukas esimese tantsija eksam Aleksander Basihinile, kellele Basilio roll on debüüt RAT «Estonia» laval (pärast Moskva Suure Teatri juures asuva koreograafilise kooli lõpetamist käesoleva aasta kevadel).

Ja lõpuks — klassika, sealhulgas ka ballett «Don Quijote», jääb klassikaks ikkagi sellepärast, et tal meie kaasajale midagi öelda on.

Mitmed meie tänapäeva balletid on osale publikust raskesti jälgitavad tänu oma spetsiifiliste võtete teravusele ning rafineeritusele. «Don Quijote» demonstreerib suurepäraselt, klassikalist lihtsust.

Meie ballettmeistrid otsivad uusi väljendusvahendeid; kuid sageli ei jätku neid veel sedavõrd, et välja töötada balletilavastuse stiililine ühtsus. «Don Quijote» on sellise stiilse ideaalse ühtsuse muster näidis.

Meie ballettides on palju sügavaid tundeid, ükka huvitavamalt ning originaalsemalt avastab kaasaegne ballett inimest; kuid avastamishoos unustame sageli, et tantsu ema on juba maailma loomisest peale olnud lüürika või rõõm. Ballett «Don Quijote» tuletab seda meile veel kord meelde.

Ning seda pole sugugi vähe — ühes kunstiteoses ülistada optimistlikku, harmoonilist, kõiki ette tulevaid raskusi võitvat inimest.

L. METSAALT

«DON QUIJOTE» ESIETENDUSE PUHUL RAT «ESTONIAS»

17. OKT.
1968

2

ORTU
leht

Noverre'i draamaballeti ideaale. Ent nagu iga sünd kannab enesega surma, valmivad ka igas uues vormis sisemised vastuolud, mis ta hukku ette määravad.

Balletis «Don Quijote» on kõik, mida XX sajandi balleti isa, geniaalne Mihail Fokin, omal ajal taunis: lapsik süžee (kuulus Kurva Kuju Rüütel on vaid ettekäände tormiliselt arenevatele tantsudele!), stiliseeritud karaktertantsud, kordeballett, mis on ainult efektne foon priimabaleriini, esimese tantsija, solistide ja korüfeede võidutsemisele — ja seda kõikide nende üliskeeruliste balletitrikkide juures, mis tingimata

ajalooramatule, ta võtab Minkuse ajastu balletist parima, mis see maailma tantsukunstile andis, vaa-datuna kaasaegse kunstniku silmadega.

«Don Quijote» on kõigepealt klassikalise tantsu paraad. Ta eeldab kunstniku vaimset illeolekut naiivselt traditsioonilistest rollidest; vaimne illeolek pole mõeldav siis, kui tantsija pole nendest rollidest tehniliselt üle. «Don Quijote» jääb meie tunnusstatud tantsijatele — Tiinu Randviirule, Aime Leisile, Tamara Soonele, Tatjana Maistele, Tiit Härmile (Moskva ansambli «Noor Ballett» solistile, kes külalisena lavastuses kaasa teeb) — piiramatu

Drüaadide stseen «Don Quijote» III vaatusest. Solist Natalia Lukaševitš